

Tret de *siulo*, postverbal de *siular*, propi de les Balears (i de les loc. 87, 94, 108) (formació semblant a la d'*esguerro* o *esbarjo*), els altres noms per a designar el 'so que es produeix xiulant' s'han format afegint un sufix, *-et* o *-it*, al radical del verb: de *siular* s'ha format *siulet* (com de *ronxar* > *ronxet*) i de *xiular*/*txiular* (aquí no distingim les formes amb fricativa o africada, veg. mapa 307) s'ha generat *xiulet* o *xiulit*. *Siulet* té la var. *siuret* 85 en alg. per la conversió de [l] en [r] (com *vila* > *vira*) per influència del sassarès. *Xiulet* coneix el der. *xiuletada* 6, 14, amb doble sufix, però *xiulada* 2 ho és de *xiular*; *xullet* 117 i *xullada* 117 s'han format a partir de *xullar*. *Xiulit* (var. *siulit*, *saulit* 186 i el seu der. *saulitada* 186) ha rebut el sufix *-it*, adaptació del cast. *-ido* de *silbido*: aplicat a verbs de la primera conjugació és una formació estranya al llatí i que té el seu origen en *latido* → *latrido* (× *ladrar*) → *ladrido* i, d'aquí, l'extensió a verbs de so com *silbido*, *bramido*, etc. (DECH); notem-ne les var. *xeulit* 118, 171, per l'alternança *i/e*; *xaulit* 188, per l'obertura de *e* > *a*; *xoulit* 169, per l'assimilació a la

[w]; *x[ju]lit* 129, 187, per la tendència del val. a formar diftongs creixents i *xullit* 125, per absorció de [j] en la [ʃ] i assimilació a aquesta de la lateral, com ha passat en *xulet* 103 (< *xiulet*); *xuflit* 132, 134, 138, 139 és der. de *xuflar* (< *SUFILARE); a més, és freqüent l'alternança vocàlica *x[o]lit/x[u]lit* provocada per l'acció tancadora fluctuant de la *i* tònica sobre la [o] (com *bullir/bollir*, *molí/mulí*, etc.). La doc. del val. i nord-occ. *xiulit/xulit* té escassa tradició (Escriu, 1851) per la seva procedència forana; l'estrat anterior era sens dubte *siulet/xiulet*, com ho demostren els supervivents de *xiulet* en les loc. 89, 99, 122, de *siulet* en la 93 del cat. nord-occ., de *xulet* en la 143 i 146, i l'alternança *xiulet/xiulit* (aquesta, pròpia dels joves) en val.

Altres mots: *piulit* 118, der. de *piular*, atret pel model de *xiulit*; *refilet* 6, per extensió del significat 'cantar els ocells'; *pitada* 168, der. de *pitare* (veg. mapa 307).

Són mots normatius *xiulet* (des del DG₁, 1932), *xiulit* (des del DIEC₁, 1995) i *siulet* (des del DIEC₁, 1995 i on *siular* i derivats remet a *xiular*).

